

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **I. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) **I. B.**, a II) **A. A.**, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2024, čj. OAM-1632-17/ZR-2024, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 9. 2024, čj. 60 A 8/2024-86,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 9. 2024, čj. 60 A 8/2024-86, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2024, čj. OAM-1632-17/ZR-2024, **se ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- V. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný žalobci zrušil platnost povolení k trvalému pobytu podle § 87l odst. 1 písm. a) a f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a udělil žalobci podle § 87l odst. 3 zákona o pobytu cizinců výjezdní příkaz na 30

dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Žalobce totiž opakovaně a závažně narušoval veřejný pořádek a dále byl čtyřikrát pravomocně odsouzen za trestný čin (v roce 2017 a 2022 za přečin poškozování cizí věci, v roce 2023 za přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy a za zločin padělání a pozměňování peněz).

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou u Krajského soudu v Českých Budějovicích, který shora uvedeným rozsudkem zrušil rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

[3] Rozhodnutí žalovaného je podle krajského soudu přezkoumatelné. Krajský soud předně označil za přezkoumatelnou úvahu žalovaného, že ztráta trvalého pobytu žalobce nezasáhne do pobytového oprávnění jiných osob. U snoubenky žalobce (OZNŘ II) je tento zásah vyloučen, protože se jedná o občanku ČR. U matky žalobce (OZNŘ I) není patrné, že by její pobytové oprávnění bylo jakkoliv navázáno na pobytové oprávnění žalobce. Spisu také odpovídá závěr žalovaného, že zásah do soukromého a rodinného života žalobce v souvislosti s jeho snoubenkou nemůže hodnotit, protože k její osobě žalobce nic bližšího neuvedl. Ani hodnocení přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života žalobce provedené ze strany žalovaného není nepřezkoumatelné. Žalovaný se touto otázkou zabýval dostatečně. To, že se podrobně zabýval i trestnou činností žalobce je přirozené, protože při hodnocení přiměřenosti se porovnává zájem na ochraně veřejného pořádku s právem na ochranu soukromého a rodinného života. To, že žalobce se závěry žalovaného nesouhlasí, nezakládá nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[4] Krajský soud ale dospěl k závěru, že dopad rozhodnutí žalovaného do soukromého a rodinného života žalobce je nepřiměřený. Krajský soud shrnul kritéria pro posuzování přiměřenosti rozhodnutí podle zákona o pobytu cizinců, která stanovila judikatura Evropského soudu pro lidská práva a následně i judikatura Nejvyššího správního soudu. Těmito kritérii jsou: povaha a závažnost dotčeného veřejného zájmu, délka pobytu, doba, která uplynula od porušení veřejného pořádku a chování cizince v tomto čase, rodinná situace, počet a věk dětí, rozsah narušení soukromého a rodinného života, rozsah sociálních a kulturních vazeb na hostitelský stát, imigrační historie, věk a zdravotní stav. Následně krajský soud konstatoval, že žalobce pobývá na území ČR od 21. 7. 2013. Svůj soukromý a rodinný život přesunul do ČR. K Bělorusku ani jiné zemi nemá jakékoli vazby. V ČR žije s matkou a snoubenkou, se kterými má silné citové i ekonomické vazby. Žalobce se podílí na podnikání své matky, snoubenka je na jeho příjmu závislá, a spolu s matkou splácí hypoteční úvěr na byt. Získání jiného pobytového oprávnění by bylo pro žalobce složité, protože se jedná o běloruského občana [nařízení vlády č. 55/2024 Sb., o nepřijatelnosti žádostí občanů třetích zemí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech (dále jen „nařízení vlády č. 55/2024 Sb.“)]. S ohledem na toto nařízení je tedy pravděpodobné, že bude muset z ČR vycestovat, což by mělo negativní dopady do jeho soukromého a rodinného života. Pro posouzení věci je nevýznamný počet dětí, věk žalobce a jeho zdravotní stav. Žalobce je bezdětný mladý muž, který žádné zdravotní problémy ani netvrdil. Naproti těmto kritériím pro posuzování přiměřenosti dopadů do soukromého a rodinného života stojí trestní minulost žalobce, který byl čtyřikrát odsouzen, a závažnost jeho trestné činnosti se postupně zvyšovala. Tím se žalobce vystavil riziku zrušení pobytového oprávnění. I přesto, že první dva trestné činy lze považovat za lehčí trestné činy, následující trestné činy již byly závažnější. Od posledního odsouzení

pokračování

uplynula krátká doba a žalobce je stále ve zkušební době. Trestní soudy ovšem jednání žalobce neposoudily jako natolik závažné, aby mu byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody či trest vyhoštění, a to ani v souvislosti s jeho recidivou. Zrušení žalobcova povolení k trvalému pobytu je nepřiměřené s ohledem na dopady do jeho soukromého a rodinného života, který je vázán na ČR, a v případě vycestování by žalobce začínal od počátku. Takový zásah by podle krajského soudu byl pro každého devastující. Krajský soud nicméně uznal, že s ohledem na čtyřnásobné odsouzení se jedná o krajní případ.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost. Kasační stížnost je přijatelná, protože se krajský soud odchýlil od ustálené judikatury týkající se posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí v případech zrušení platnosti pobytového oprávnění cizince. Na území ČR pobývá jen matka žalobce na základě trvalého pobytu. Žalobce vlastní byt v Hluboké nad Vltavou, který dle hypoteční smlouvy splácí s matkou. Žalobce v ČR nepodniká a není evidován v živnostenském ani v obchodním rejstříku. V X, jejíž jednatelkou a jednou ze společnic je matka žalobce, je pouze zaměstnancem. Ze zjištění stěžovatele nijak nevyplývá, že by na žalobci byla finančně závislá jeho matka či snoubenka. Trestná činnost žalobce se postupem času stupňuje, a zrušení trvalého pobytu je následkem jeho chování, ne trestem. Stěžovatel postupoval podle zákona o pobytu cizinců a neshledal, že by dopad do soukromého a rodinného života žalobce převažoval nad veřejným zájmem ČR. Povolení k trvalému pobytu je nejvyšším pobytovým statutem, které na cizince klade vysoké nároky, a není v zájmu státu, aby se na jeho území nacházeli cizinci, kteří soustavně narušují veřejný pořádek. Správní orgány mohou přihlížet při posuzování závažného narušení veřejného pořádku i k zahlazeným odsouzením. Žalobce také netvrdil, jakým způsobem má být jeho matka závislá na jeho pobytu na území ČR. Uložené tresty nevedly k nápravě žalobce, proto stěžovatel s cílem ochránit veřejný pořádek přistoupil ke zrušení pobytového oprávnění. Pro svou trestní minulost představuje žalobce aktuální ohrožení veřejného pořádku, a nejsou zde okolnosti, které by svědčily tomu, že se podobného jednání nedopustí znovu.

[6] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na porušení zásad podle správního řádu (§ 2 odst. 2, 3 a 4, § 6 odst. 2 a § 58 správního řádu). Cílem stěžovatele nemá být vyhoštění žalobce (protože možnost jeho návratu je malá), ale umožnit mu nápravu jeho protiprávního chování kvůli délce jeho pobytu na území ČR a jeho sociálním a ekonomickým vazbám. Žalobce nikdy netvrdil, že je podnikatelem. U společnosti X byl vždy pouze zaměstnancem. Následkem rozhodnutí stěžovatele sice musel z práce odejít, ale poté, co obdržel povolení od úřadu práce, začal znovu pracovat. Místo provozovny zmíněné společnosti žalobce doložil výpisem z živnostenského rejstříku. Při analýze hospodaření X měl stěžovatel vyjít i z účetní závěrky za rok 2023, kterou měl k dispozici. Společnosti se daří každým rokem lépe, hlavně na základě prodeje zboží přes internet, který zajišťuje žalobce. Dále žalobce doložil, že prodává zboží přes internet skrze internetovou platformu www.etsy.com. Argument stěžovatele, že si žalobce finanční prostředky zaopatřuje nelegálně, je nepravdivý a ničím nepodložený. Žalobce tvrdí, že je na něm jeho matka závislá, protože je klíčovým zaměstnancem společnosti. Argument stěžovatele, že žalobce nemá stále zaměstnání je nepravdivý. Pro potvrzení, že pracuje v X stačilo kontaktovat úřad práce.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud se předně zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[8] Kasační stížnost je přijatelná, protože došlo k zásadnímu pochybení krajského soudu při posuzování přezkoumatelnosti rozhodnutí stěžovatele.

[9] Ústředním bodem řešené věci je posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí stěžovatele podle § 174a zákona o pobytu cizinců. Zatímco podle stěžovatele je dopad jeho rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce přiměřený, krajský soud dospěl k opačnému závěru. Podle krajského soudu nad trestnou činností převáží délka pobytu žalobce, jeho vazba (sociální a ekonomická) na ČR, a to s ohledem na složitost zajištění jiného pobytového oprávnění z důvodu nařízení vlády č. 55/2024 Sb. Proto krajský soud rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zmíněné nařízení vlády a jeho dopady na stěžovatele považoval krajský soud za důležitý faktor, který i v tak krajní situaci způsobí nepřiměřenost rozhodnutí stěžovatele, protože při vycestování do kterékoli jiné země (které krajský soud s ohledem na toto nařízení považuje za velmi pravděpodobné) bude muset žalobce začínat „od nuly“ (body 49 a 55 napadeného rozsudku). Nařízení vlády č. 55/2024 Sb. totiž významně omezuje možnosti občanů Ruské federace a Běloruska (případ žalobce) zajistit si udělení pobytu na území ČR.

[10] Stěžovatel možnost získat jiná pobytová oprávnění naopak nevyloučil. Ve svém rozhodnutí (str. 8) stěžovatel uvedl, že žalobci není znemožněno dále na území ČR pobývat a obstarat si jiné pobytové oprávnění. Žalobce podle stěžovatele má po svém vycestování z území a osvědčení se možnost opětovně požádat o pobytové oprávnění na území ČR. Rozhodnutí o zrušení trvalého pobytu neukládá žalobci povinnost vrátit se do země původu, musí „pouze“ vycestovat z území. Příbuzné a známé na území ČR může navštěvovat na základě krátkodobých víz, o které může požádat na zastupitelském úřadu v zahraničí. Z této velmi obecné argumentace nicméně nevyplývá, že by stěžovatel vzal v potaz nařízení vlády č. 55/2024 Sb. Právě toto nařízení je v případě občanů Ruské federace a Běloruska určující pro jejich možnost získat jiná pobytová oprávnění. Z judikatury Nejvyššího správního soudu přitom vyplývá, že pokud správní orgán i soud opírají svá rozhodnutí o existenci alternativ k vydání povolení k trvalému pobytu, pak měly tyto alternativy ve svých rozhodnutích konkretizovat a alespoň v obecné rovině se vypořádat s otázkou, zda u cizince přichází v úvahu aplikace některého z alternativních pobytových režimů (rozsudek NSS z 23. 3. 2011, čj. 4 As 5/2011-101). To však z rozhodnutí stěžovatele nevyplývá. Jak plyne z rekapitulace rozhodnutí stěžovatele uvedené výše v tomto bodě, stěžovatel výslovně neuvedl, že by vzal v potaz existenci nařízení vlády č. 55/2024 Sb., o kterém vědět musel, protože nabylo účinnosti 1. 4. 2024. Nelze dovodit ani implicitní posouzení dopadů zmíněného nařízení vlády. Z odkazu stěžovatele na možnost využití krátkodobých víz spíše

pokračování

plyne opak, protože nařízení vlády výslovně omezuje i možnost žádat o udělení krátkodobých víz pro občany Ruské federace a Běloruska.

[11] Možnost získat jiná pobytová oprávnění je důležitá pro posuzování (ne)přiměřenosti rozhodnutí správního orgánu, protože má vliv na rozsah, v jakém bude narušen soukromý a rodinný život cizince. Bylo tedy úkolem stěžovatele, aby se zabýval i nařízením vlády č. 55/2024 Sb. a jeho dopady na individuální případ žalobce. Protože to stěžovatel neučinil, zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti, pro kterou měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit.

[12] Krajský soud tedy věcně přezkoumal nepřezkoumatelné rozhodnutí stěžovatele. Podle ustálené judikatury platí, že přezkoumá-li krajský soud rozhodnutí správního orgánu, které pro chybějící odůvodnění není přezkoumání vůbec způsobilé, zatíží nepřezkoumatelností i svůj vlastní rozsudek (rozsudky NSS z 13. 6. 2007, čj. 5 Afs 115/2006-91, či z 30. 11. 2023, čj. 8 As 137/2022-67, bod 27). Nepřezkoumatelné je takové správní rozhodnutí, které nelze přezkoumat pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (rozsudek NSS z 25. 5. 2023, čj. 8 As 141/2021-36, nebo z 30. 3. 2023, čj. 8 As 65/2021-50). K nepřezkoumatelnosti přitom Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že v dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem a charakterem vytýkaných vad neměl jinou možnost než zrušit žalobou napadené rozhodnutí stěžovatele, rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 76 odst. 1 písm. a) a § 78 odst. 4 s. ř. s. tak, že rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.).

[14] Stěžovatel v dalším řízení při posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce do svých úvah zahrne i důsledky plynoucí z nařízení vlády č. 55/2024 Sb. Pokud setrvá u toho, že žalobci zůstane možnost zajistit si jiná (třeba i krátkodobá) pobytová oprávnění, pak tyto alternativní pobytové režimy konkretizuje. Pokud s ohledem na nařízení vlády č. 55/2024 Sb. takovou možnost neshledá, bude se zabývat tím, zda i za takové situace bude přiměřené zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu.

[15] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě

nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalobce úspěšný byl, a proto má právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti. Z obsahu soudního spisu plyne, že mu v řízení před krajským soudem vznikly náklady v podobě zaplaceného soudního poplatku za žalobu a návrh na přiznání odkladného účinku žaloby. Žalobce se však při jednání, které se konalo u krajského soudu, práva na náhradu nákladů řízení vzdal. V řízení o kasační stížnosti mu pak žádné náklady nevznikly. Stěžovatel naopak úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[16] OZNŘ nemají právo na náhradu nákladů řízení. OZNŘ má podle § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu pouze těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil, případně jí soud může z důvodů zvláštního zřetele hodných na návrh přiznat i náhradu dalších nákladů řízení. V daném případě však žádná z těchto zákonem předvídaných situací v řízení před krajským soudem ani v řízení o kasační stížnosti nenastala.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. prosince 2024

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu